

P. J. Frankowski 7.12.10

Bydgoszcz, dnia 01 grudnia 2010 r.

RDOŚ.04.PN.6613-7-3/10/NG

SEKRETARIAT RDLP w Toruniu	
nr 3643	Podpis Ag
Wpłynęło 06. 12. 2010	2/12/10
Zadekretowano ZZ	Data 6.12.10
Podpis	R

Szanowny Pan

Janusz Kaczmarek

Regionalny Dyrektor

Lasów Państwowych w Toruniu

W odpowiedzi na wniosek z dnia 20 lipca 2010 roku, znak: ZZ-7019-40/10 oraz w związku z pismem z dnia 12 października 2010 roku, znak: ZZ-7019-98/10 w sprawie wydania opinii na podstawie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) dla Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Runowo na lata 2005-2014, poniżej przedstawiam stanowisko tut. organu w przedmiotowej sprawie.

W związku z faktem, iż opiniowaniu podlega przyjęty już Plan Urządzenia Lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy opiniuje przedmiotowe dokumenty na zasadzie współpracy organów nie zaś w trybie art. 54 ww. ustawy.

Jednocześnie, należy zwrócić uwagę, iż zlecenie przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Toruniu analizy wpływu częściowo zrealizowanych założeń Planu oraz planowanych działań wynikających z tego dokumentu, na środowisko, w tym na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000, świadczy o dużym zaangażowaniu Lasów Państwowych w zachowanie bioróżnorodności komponentów przyrody przy jednoczesnej realizacji zrównoważonej gospodarki leśnej.

Opiniowaniu podlegają działania z zakresu gospodarki leśnej planowane do realizacji w latach 2010-2015.

W granicach administracyjnych Nadleśnictwa Runowo, a także w jego bliskim sąsiedztwie brak jest wyznaczonych lub projektowanych obszarów Natura 2000. W związku z powyższym przedmiotowa prognoza nie obejmowała wpływu prac przewidzianych Planem Urządzenia Lasu, na cele ochrony obszarów Natura 2000.

Na skutek analizy Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Runowo wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Planu Urządzenia Lasu dla lasów Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Runowo, uprzejmie informuję, że opiniuję pozytywnie ww. dokument po uwzględnieniu w prowadzonej gospodarce leśnej niżej przedstawionych zasad.

Po zapoznaniu się z rozdziałem 5 pn. „Rozwiązania i wnioski do Planu” opiniuję pozytywnie zalecenia co do sposobu prowadzenia dalszej gospodarki leśnej, zaproponowane przez zespół autorski przedmiotowej Prognozy w podrozdziale 5.6, w tym w szczególności:

- wyłączenie 10 % powierzchni cennych siedlisk, których stan w trzystopniowej skali A, B, C oceniono jako właściwy (A) z użytkowania rębego tj. grądów subkontynentalnych (9170), kwaśnych dąbrów (9190), łęgowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych (91F0) oraz łęgów olszowych, olszowo-jesionowych i jesionowych (91E0);
- wyłączenie z całkowitego użytkowania rębego cennych siedlisk przyrodniczych we właściwym stanie zachowania (A), takich jak: kwaśne dąbrowy (9190), bory i lasy bagienne (91D0), żyzne buczyny (9130), kwaśne buczyny (91I0);
- odstąpienie od realizacji rębni zupełnych na rzecz rębni złożonych na zidentyfikowanych cennych siedliskach przyrodniczych łęgów olszowych, olszowo-jesionowych i jesionowych w tzw. stanie zachowania B, C (Tabela nr 23, str. 113).
- przyjęcie składów gatunkowych dla nowo zakładanych upraw leśnych na siedliskach przyrodniczych, omówionych w Tabeli nr 28 (str. 158), ustalonych na podstawie optymalnych składów gatunkowych drzewostanów w typach siedliskowych lasów i zespołach leśnych (Jan Marek Matuszkiwicz, Warszawa 2007),
- określonych w stosunku do roślin objętych ochroną gatunkową, za wyjątkiem czyszczenia zarastających lub wypływających się zbiorników wodnych (str. 163). Działania takie mogą być dopuszczalne jeśli wynika to z projektów ochrony czynnej uzasadnionych badaniami naukowymi określającymi wpływ zabiegów na siedliska mające znaczenie dla Wspólnoty i gatunki roślin chronionych.

W załączonej Prognozie dokonano również oceny oddziaływania przewidzianych zabiegów na siedliska przyrodnicze, a także gatunki chronione roślin, zwierząt i grzybów. Właściwie wskazano zabiegi zachowania siedlisk ekotonowych, podmokłych i wilgotnych oraz zbiorników

wodnych dla zachowania miejsc bytowania takich gatunków jak: czerwończyk nieparek *Lycena dispar*, kumak nizinny *Bombina bombina* (str. 87).

Nadmieniam, że w przypadku obecności gatunków owadów, związanych z drzewami (w szczególności z dębami, lipami, wierzbami) w starszych klasach wieku oraz w złym stanie sanitarnym (w tym dziuplastych) – np. wskazanego w Prognozie jelonka rogacza *Lucanus cervus* konieczne jest zachowanie trwałości siedliska nie tylko poprzez pozostawienie drzew zasiedlonych, ale także drzew stanowiących potencjalne siedliska ww. gatunków.

W Tabeli nr 18 (str. 87), kolumna pn. „Sposoby ograniczania negatywnego wpływu zapisane w planie lub potrzeby ochrony” dla jelonka rogacza błędnie zalecono „wywieszanie budek lęgowych w drzewostanach poniżej 80 lat”.

W przypadku planowanych zrębów lub planowanej wycinki ww. drzew, wskazana jest konsultacja z tut. organem, z uwagi na możliwość zniszczenia bądź naruszenia siedlisk gatunków chronionych oraz o znaczeniu dla Wspólnoty. Jednocześnie uprzejmie proszę o odrębne przekazanie informacji przez Zarządcę terenu o lokalizacji stanowiska występowania ww. gatunków owadów z dokładnością co do wydzielenia.

W Prognozie uznano, że udział 32 % drzewostanów starszych wywiera korzystny wpływ na utrzymywanie populacji gatunków ptaków wymienionych w Tabeli nr 17 (str. 83). Nie wskazano, w którym momencie obowiązywania Planu, (w połowie czy na końcu), podana wartość jest osiągnięta oraz która klasa wieku została uznana za wartość graniczną drzewostanów „starszych”, a także dlaczego dla przedmiotowego Nadleśnictwa procent ten (32 %) jest optymalnym udziałem dla zachowania populacji ww. gatunków. Kryteria ustalania ww. zależności nie zostały przedstawione w Prognozie.

Jednocześnie w ww. Tabeli przedstawiono „Wymagany sposób ochrony i gospodarowania” w odniesieniu do gatunków „strefowych” podając np. „ochrona strefowa” - ochrona miejsc lęgowych przedmiotowych gatunków to nie tylko strefowa ochrona wokół ich gniazd, ale również takie gospodarowanie ekosystemami leśnymi, które pozwoli chronić ich potencjalne miejsca lęgowe. W kolumnie przedmiotowej Tabeli powinny znaleźć się konkretne wytyczne dotyczące gospodarowania lasami Nadleśnictwa Runowo, które pozwolą na utrzymanie potencjalnych siedlisk lęgowych (w tym miejscu należy określić jaki typ siedliska, drzewostanu preferują poszczególne gatunki, w jakich klasach wieku, jaki procent Nadleśnictwa zajmują te siedliska i jaki procent powinien być utrzymywany w celu zabezpieczenia populacji poszczególnych gatunków).

W stosunku do przewidzianych w Prognozie wskazań gospodarczych w Tabeli nr 17 dla gatunku bocian czarny *Ciconia nigra* w kolumnie „Uwagi, wnioski do Planu” błędnie zapisano możliwości wykonywania zabiegów leśnych poza okresem 1 marca - 31 sierpnia. W strefach

ochrony całorocznej i okresowej zabronione jest prowadzenie niżej wymienionych działań bez zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska zgodnie z art. 60 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zm.):

1) przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą;

2) wycinania drzew lub krzewów;

3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane,

4) z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków;

5) wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.

Mając na uwadze zapisy art. 52 a ustawy o ochronie przyrody gospodarka leśna nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1, 3-5 i 11, jeżeli jest prowadzona na podstawie planów, które zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, obejmującej oddziaływanie na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków, oraz ich siedliska, bądź jest prowadzona na podstawie kodeksu dobrych praktyk, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony. Zapis ten nie odnosi się tylko do obszarów Natura 2000, gdzie celem ochrony są gatunki ptaków, lecz do wszystkich obszarów, na których gospodarka leśna jest prowadzona.

Przedmiotowy Plan Urządzenia Lasu jest już dokumentem przyjętym i obowiązującym, w związku z tym warunek, o którym mowa w ww. artykule dotyczący dokonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ze względów prawnych nie może być spełniony.

Jednocześnie w Prognozie (rozdział 5.6 pkt 6 ppkt „Ptaki”, str. 164), w „Wytycznych ochrony roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej” sprecyzowane są tylko dla czterech gatunków ptaków m. in. bielika *Haliaeetus albicilla* i żurawia *Grus Grus* (gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej a nie jak podano w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej), pozostawiając tym samym Zarządcę terenu bez konkretnych wytycznych co do pozostałych gatunków ptaków objętych ochroną prawną. Wytyczne te powinny być jasno sprecyzowane celem wyeliminowania ryzyka nieumyślnego łamania zakazów stosunku do chronionych gatunków.

W związku z powyższym tut. organ wskazuje propozycje postępowania w Nadleśnictwie, dzięki którym osiągnięty zostanie kompromis pomiędzy koniecznością zachowania gatunku (ptaków) i jego siedliska we właściwym stanie ochrony, a użytkowaniem lasu.

Leśnicy poprzez wybór powierzchni, na których będzie prowadzone pozyskanie drewna, mają możliwość minimalizowania, a nawet wykluczenia negatywnego oddziaływania prac leśnych

na chronione gatunki ptaków z zachowaniem zakazów obowiązujący w stosunku do tych gatunków.

Przy wyborze powierzchni, na których prowadzone będą prace leśne oraz podczas ich wykonywania należy zachowywać niżej opisane zasady:

- w sezonie zimowym, w oddziałach przeznaczonych do użytkowania rębnego, przeprowadzić inwentaryzację ptaków drapieżnych, w tym gatunków nie objętych ochroną strefową i drzew dziuplastych, obserwacje nanieść na mapę i wykorzystać do planowania prac, uwzględniając ich lokalizację;
- przed przystąpieniem do prac, w okresie wiosennym należy przeprowadzić inwentaryzację ptaków, odnotować na mapie stanowiska lęgowe - wykorzystać do planowania prac, uwzględniając lokalizację miejsc lęgowych;
- rębnie zupełne z uwagi na swój charakter (całkowite usunięcie wyznaczonej powierzchni drzewostanu, zmiana warunków świetlnych w obszarach bezpośrednio sąsiadujących ze zrębem) wykonywać poza okresem lęgowym ptaków,
- w okresie lęgowym cięcia pielęgnacyjne prowadzić możliwie w drzewostanach niedojrzałych i najmniej żyznych – takie postępowanie, w warunkach niższego zagęszczenia ptaków w drzewostanach młodszych i uboższych, zmniejszy prawdopodobieństwo ewentualnego niszczenia gniazd i zabijania młodych ptaków podczas prac leśnych;
- w wydzieleniach, w których planowane jest wykonywanie cięć od marca do sierpnia, należy już w okresie jesienno-zimowym usunąć warstwę podszytu i podrostu z wyznaczonych szlaków technologicznych – pozwoli to na uniknięcie nieumyślnego niszczenia lęgów ptaków gnieźdzących się w tych warstwach (m.in.: rudzik, świstunka pokrzywnica, strzyżyk, słonka itp.);
- w drzewostanach starszych (od 80 lat) pozostawiać drzewa dziuplaste wraz z niezmiennym wokół nich otoczeniem w promieniu 10 metrów;
- w przypadku, gdy podczas cięć zostanie wykryte drzewo z gniazdem ptaków drapieżnych, sów czy bociana czarnego, należy wstrzymać prace w wydzieleniu do momentu zakończenia lęgów, jeżeli jest to gatunek strefowy – zaprzestać wykonywania zabiegu i zgłosić strefę do regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- zabiegi niszczenia chwastów np. koszenie upraw, mogące zagrażać lęgom, należy przesunąć poza okres lęgowy ptaków.

Wielofunkcyjne leśnictwo, łączące dbałość o zasoby przyrodnicze wraz z zapewnieniem optymalnego dla środowiska użytkowania jego zasobów, jest istotnym czynnikiem wpływającym

na stan zachowania obszarów pozostających pod zarządem PGL Lasy Państwowe, w tym terenów i gatunków objętych ochroną prawną.

Przedstawione przez tut. organ propozycje postępowania i zmiany, zostały opracowane lub poruszone w celu doprecyzowania zasad prowadzenia gospodarki leśnej łączącej cele gospodarcze z ochroną przyrody.

ZASTĘPCA REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
Regionalny Konservator Przyrody w Bydgoszczy
dr inż. Marek Machnikowski

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a